

๔. สังขารชาชนบัญญัติ ๒๘

พระราชาตรัสถามว่า "พระผู้เจ้า สังขารทั้งหลายบางอย่างที่เกิดอยู่ มีหรือ?"

พระเถระเจ้าทูลตอบว่า "ขอถวายพระพร มี."

ร. "สังขารทั้งหลายเหล่าไหน พระผู้เป็นเจ้า."

ธ. "เมื่อตาและรูปมี จักขุวิญญาณก็มีขึ้น, เมื่อจักขุวิญญาณมีจักขุสัมผัสก็มีขึ้น, เมื่อหูและเสียงมี โสตวิญญานก็มีขึ้น, เมื่อโสตวิญญานมี โสตสัมผัสก็มีขึ้น, เมื่อจมูกและกลิ่นมี ชานวิญญานก็มีขึ้น, เมื่อชานวิญญานมี ชานสัมผัสก็มีขึ้น, เมื่อลิ้นและรสมี ชิวหาวิญญานก็มีขึ้น, เมื่อชิวหาวิญญานมี ชิวหาสัมผัสก็มีขึ้น, เมื่อกายและโผฏฐัพพะมี กายวิญญานก็มีขึ้น, เมื่อกายวิญญานมี กายสัมผัสก็มีขึ้น, เมื่อใจและธรรมมี มโนวิญญานก็มีขึ้น, เมื่อมโนวิญญานมี มโนสัมผัสก็มีขึ้น, เมื่อสัมผัสทั้งหกนี้มีอยู่แล้ว เวทนามีขึ้น, เมื่อเวทนามี ตัณหากีมีขึ้น, เมื่อตัณหากีมี อุปาทานก็มีขึ้น, เมื่ออุปาทานมี ภพก็มีขึ้น, เมื่อภพมีชาติก็มีขึ้น, เมื่อชาติมี ชรา มรณะ โสภปริเทวทุกขโทมนัสอุปายาส ก็มีขึ้นพร้อม, ความเกิดขึ้นพร้อมแห่งกองทุกข์ทั้งสี่นั้น ย่อมมีอย่างนี้, ก็เมื่อตาและรูปไม่มี จักขุวิญญาณก็มิได้มี, เมื่อจักขุวิญญาณไม่มี จักขุสัมผัสก็มิได้มี, เมื่อจักขุสัมผัสไม่มี เวทนามิได้มี, เมื่อเวทนามิได้มี ตัณหากีมิได้มี, เมื่อตัณหากีมิได้มี อุปาทานก็มิได้มี, เมื่ออุปาทานไม่มี ภพก็มีได้มี, เมื่อภพไม่มี ชาติก็มิได้มี, เมื่อชาติไม่มี ชราและมรณะโสภปริเทวทุกขโทมนัสอุปายาส ก็ดับไป, ความดับโดยไม่เหลือแห่งกองทุกข์ทั้งสี่นั้น ย่อมมีอย่างนี้."

ร. "พระผู้เป็นเจ้าช่างฉลาดจริง ๆ."